

B9-0150/2023

14.2.2023

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

parlamentin Euroopan unionin toimielinten lahjomattomuuden vahvistamiseksi
pyytämien toimenpiteiden seuranta
(2023/2571(RSP))

Manon Aubry
The Left -ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma parlamentin Euroopan unionin toimielinten lahjomattomuuden vahvistamiseksi pyytämien toimenpiteiden seurannasta (2023/2571(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 15. joulukuuta 2022 antamansa aiemman päätöslauselman Qatariin liittyvistä korruptioepäilyistä ja Euroopan unionin toimielinten laajemmasta avoimuuden ja vastuuvollisuuden tarpeesta¹,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin puhemiehen 16. tammikuuta 2023 esittelemän lahjomattomuuden, riippumattomuuden ja vastuuvollisuuden vahvistaminen koskevan suunnitelman,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että parlamentti koki joulukuussa 2022 historiansa pahimman korruptioskandaalin, joka tunnetaan laajalti nimellä ”Qatargate”, mutta joka herätti myös epäilyjä erityisesti Marokon ja muiden valtioiden, kuten Mauritanian, harjoittamasta korruptiosta;
- B. ottaa huomioon, että parlamentti reagoi asiaan nopeasti hyväksymällä painokkaan päätöslauselman Qatariin liittyvistä korruptioepäilyistä ja Euroopan unionin toimielinten laajemmasta avoimuuden ja vastuuvollisuuden tarpeesta (jäljempänä ”pätöslauselma”); ottaa huomioon, että päätöslauselma sisälsi joukon suosituksia tähän skandaaliin johtaneiden puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi; ottaa huomioon, että nämä suositukset tarjoavat lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin ratkaisuja korruption torjumiseksi ja avoimuuden ja vastuuvollisuuden vahvistamiseksi EU:n toimielimissä;
- C. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin puhemies esitti parlamentin eettisten sääntöjen uudistamista koskevia ehdotusluonnoksia puheenjohtajakokouksen suljetuin ovin tammikuun 2023 alussa pidetyssä kokouksessa;
1. toistaa pitävänsä erittäin huolestuttavana Euroopan parlamentin jäsenten, entisten jäsenten ja henkilöstön väitettyä korruptiota, rahanpesua ja rikollisjärjestykseen osallistumista vastineeksi vaikuttamisesta parlamentin päätöksiin; tukee parlamentin täysimääräistä yhteistyötä meneillään olevassa rikostutkinnassa, mistä on osoituksena sen tunnollisuus niiden pyyntöjen käsittelyssä, jotka koskevat korruptioskandaaliin väitetyt osallistuneiden jäsenten koskemattomuuden pidättämistä; panee huolestuneena merkille, että EU:n toimielinten sisäisillä seuranta- ja hälytysmekanismeilla ei pystytty lainkaan havaitsemaan käynnissä olevaa korruptiota;

¹ Euroopan parlamentin päätöslauselma Qatariin liittyvistä korruptioepäilyistä ja Euroopan unionin toimielinten laajemmasta avoimuuden ja vastuuvollisuuden tarpeesta. Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0448.

2. korostaa, että päätöslauselman hyväksymisen jälkeen on ilmennyt uusia väitteitä ja epäilyjä, joihin liittyy mahdollisia uusia tapauksia, joissa muun muassa Yhdistyneitä arabiemiirikuntia ja Azerbaidžania epäillään asiattomasta puuttumisesta; kehottaa parlamentin asianomaisia elimiä tutkimaan välittömästi nämä uudet paljastukset ja toteuttamaan kaikki tarpeellisiksi katsotut asianmukaiset toimenpiteet toimielimen lahjomattomuuden palauttamiseksi ja kaikkien vastuullisten osapuolten saattamiseksi vastuuseen;
3. korostaa, että päätöslauselman hyväksymisen jälkeen on havaittu lukuisia työjärjestyksen ja jäsenten menettelysääntöjen vaatimusten rikkomisia, mistä ovat osoituksena esimerkiksi jäsenten lukuisat ja usein myöhässä tekemät päivitykset, jotka liittyvät ilmoituksiin edunvalvojen kanssa järjestetyistä kokouksista, taloudellisia sidonnaisuuksia koskeviin ilmoituksiin sekä kolmansien osapuolten tarjoamia matkoja ja lahjoja koskeviin ilmoituksiin; korostaa, ettei näistä rikkomuksista ole määrätty seuraamuksia;
4. kehottaa toteuttamaan kiireellisesti perusteellisia ja kauaskantoisia uudistuksia parlamentin ja EU:n toimielinten koskemattomuuden palauttamiseksi;
5. korostaa tässä yhteydessä, että päätöslauselma hyväksyttiin lähes yksimielisesti ja että se toimii demokraattisesti hyväksyttynä etenemissuunnitelmana EU:n toimielinten uudistamiseksi avoimuuden, vastuuvellollisuuden ja luotettavuuden lisäämiseksi erityisesti parlamentille, joka edustaa yli 400:aa miljoonaa kansalaista; pitää erittäin valitettavana sitä, ettei tämän päätöslauselman suosituksia ole vielä kukaan pantu täytäntöön, vaikka on kulunut jo kaksi kuukautta;
6. korostaa, että kaikkien päätöslauselman suositusten täytäntöönpanon laiminlyönti olisi vakava isku parlamentin lahjomattomuudelle ja sen sitoumusten noudattamisen perusteeton laiminlyönti, mikä heikentäisi entisestään kansalaisten luottamusta tähän demokraattisesti valittuun elimeen;
7. pitää tässä yhteydessä erittäin valitettavana sitä, että Euroopan parlamentin puhemies on pyrkinyt korvaamaan tämän täysistunnossa hyväksytyt etenemissuunnitelman suljetuin ovin neuvotellulla heikolla toimintasuunnitelmalla, jossa hylätään useimmat parlamentin päätöslauselmassa hyväksytyt toimenpiteet ja vesitetään loput niistä;
8. toteaa, että päätöslauselmassa kehoitettiin perustamaan erityisvaliokunta, jonka tehtävänä on tunnistaa avoimuutta, lahjomattomuutta ja korruptiota koskevien parlamentin sääntöjen mahdolliset puutteet ja tehdä uudistusehdotuksia perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan työn ja muiden parlamenttien parhaiden käytäntöjen pohjalta; tuomitsee tämän tehtävän antamisen ulkomaista sekaantumista kaikkiin Euroopan unionin demokraattisiin prosesseihin ja siihen sisältyvää disinformaatiota käsittelevän erityisvaliokunnan (ING2) tehtäväksi sen toimeksiannon pintapuolisen päivittämisen kautta; korostaa, että EU:n toimielinten lahjomattomuuden vahvistamisen olisi oltava itsenäinen hanke, joka menee paljon ulkomaisen sekaantumisen estämistä pidemmälle, ja pitää valitettavana sitä, että erityisvaliokunnalle on annettu vain vähän aikaa tehtävänsä hoitamiseen;
9. ottaa huomioon, että päätöslauselmaan sisältyi sitoumus perustaa tutkintavaliokunta tutkimaan korruptiotapauksia ja unionin ulkopuolisten maiden epäasianmukaisia toimia,

joilla pyritään ostamaan vaikutusvaltaa Euroopan parlamentissa; pitää valitettavana sitä, ettei tämä sitoumus sisälly Euroopan parlamentin puhemiehen ehdottamaan toimintasuunnitelmaan;

10. ottaa huomioon, että päätöslauselmassa parlamentti ilmaisi olevansa huolissaan jäsenten sivutyöpaikkojen aiheuttamista mahdollisista eturistiriidoista erityisesti silloin, kun he toimivat johtajina, hallituksissa tai neuvoo-antavissa elimissä tai pankkien, monikansallisten yritysten tai julkisesti noteerattujen yhtiöiden konsultteina; pitää valitettavana sitä, ettei Euroopan parlamentin puhemiehen ehdottamassa toimintasuunnitelmassa esitetä mitään toimenpiteitä, joilla voitaisiin puuttua tarkoituksenmukaisella tavalla näihin eturistiriitoihin niiden ilmetessä; kehottaa kieltämään Euroopan parlamentin jäseniä ottamasta vastaan tai pitämästä palkallisia sivutehtäviä pankkien, monikansallisten yritysten tai julkisesti noteerattujen yhtiöiden johtajina, konsultteina tai hallitusten tai neuvoo-antavien elinten jäseninä;
11. ottaa huomioon, että parlamentti vaati päätöslauselmassaan nimittämään erityisen varapuhemiehen, joka vastaa lahjomattomuudesta sekä korruption ja ulkomaisen sekaantumisen torjunnasta parlamentissa; pitää valitettavana sitä, ettei tätä sitoumusta ole täysin noudatettu;
12. ottaa huomioon, että parlamentti vaati päätöslauselmassaan komissiota esittämään ehdotuksen eettisen elimen mahdollisimman pikaisesta perustamisesta parlamentin 16. syyskuuta 2021 antaman päätöslauselman mukaisesti²; pitää valitettavana, että komissio ei ole vielä tehnyt tällaista ehdotusta, vaikka se on sisällytetty komission jäsenen Věra Jourován toimeksiantokirjeeseen vuonna 2019, ja pitää valitettavana, että Euroopan parlamentin puhemiehen toimintasuunnitelmaan ei sisälly toimenpiteitä prosessin nopeuttamiseksi; kehottaa nimittämään parlamentin pääneuvottelijoita nopeuttamaan prosessia ja tekemään yhteistyötä muiden toimielinten kanssa viipymättä; kehottaa uudistamaan parlamentin prosesseja menettelysääntöjen ja lahjomattomuutta koskevien sisäisten sääntöjen täytäntöönpanemiseksi erityisesti varmistamalla, että väitetyt sääntöjen rikkomisia koskevia tutkimuksia ei aloita eikä johda yksinomaan puhemies, ja tarjoamalla takeet riippumattomuudesta, tehokkuudesta ja luotettavuudesta;
13. ottaa huomioon, että parlamentti ehdotti päätöslauselmassaan karenssiajan ottamista käyttöön entisille jäsenille, jotta vältetään niin kutsutun pyörövi-ilmiön kielteiset vaikutukset; pitää valitettavana, että Euroopan parlamentin puhemiehen ehdottama karenssiaika kestäisi vain kuusi kuukautta entisten komission jäsenten kahden vuoden sijaan, ja korostaa, että uuden vaalikauden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana neuvotellaan vain harvoista lainsäädäntöehdotuksista; katsoo, että entisellä Euroopan komission jäsenellä tai Euroopan parlamentin jäsenellä ei saisi seitsemään vuoteen toimikauden päättymisestä alkaen olla mahdollisuutta ottaa vastaan tehtävää pankissa tai monikansallisessa tai julkisesti noteeratussa yhtiössä;

² Euroopan parlamentin päätöslauselma, annettu 16. syyskuuta 2021, avoimuuden ja lahjomattomuuden vahvistamisesta EU:n toimielimissä perustamalla riippumaton EU:n eettinen elin. EUVL C 117, 11.3.2022, s. 159.

14. ottaa huomioon, että päätöslauselmassaan parlamentti kehotti arvioimaan perusteellisesti parlamentin jäsenten lainsäädäntötoiminnan luettavuutta ja parantamaan sitä erityisesti julkistamalla ehdotettujen asiakirjojen ja tarkistusten lainsäädäntöjalanjäljet; pitää mahdottomana hyväksyä, ettei tällaista arviointia tai parannuksia ole ehdotettu parlamentin verkkosivustolla olevan ”lahjomattomuutta koskevan välilehden” lisäksi, ja pitää erityisen valitettavana sitä, että puhemiehen suunnitelmassa ei sitouduta paljastamaan ehdotettujen tekstien ja tarkistusten lainsäädännöllistä jalanjälkeä;
15. ottaa huomioon, että päätöslauselmassaan parlamentti sitoutui kieltämään parlamentin jäsenten ja poliittisten ryhmien henkilöstön ulkoisen rahoituksen; pitää valitettavana sitä, ettei tämä sitoumus sisälly Euroopan parlamentin puhemiehen esittämään suunnitelmaan;
16. ottaa huomioon, että päätöslauselmassaan parlamentti kehotti keskeyttämään Qatarin edunvalvojen kulkulupien voimassaolon, kunnes oikeudellisissa tutkimuksissa annetaan asiaankuuluvat tiedot ja selvennykset; on pettynyt siihen, ettei asiasta ole tehty päätöstä, vaikka on kulunut kaksi kuukautta, ja että vastaavaa sitoumusta ei ole tehty Marokon edunvalvojen osalta todistetusta korruptiosta huolimatta;
17. ottaa huomioon, että parlamentti totesi päätöslauselmassaan, että EU:n avoimuusrekisteriä olisi vahvistettava lisäämällä sille osoitettuja määrärahoja ja henkilöstön määrää; pitää valitettavana sitä, ettei tältä osin ole tehty sitoumusta tai päätöstä;
18. ottaa huomioon, että parlamentti kehotti päätöslauselmassaan tekemään avoimuusrekisteristä pakollisen; pitää valitettavana sitä, ettei tätä varten ole ehdotettu lisätoimia, erityisesti täytäntöönpanotoimenpiteiden ja seuraamusten kehittämistä rekisterin sääntöjen rikkomisesta;
19. ottaa huomioon, että päätöslauselmassa parlamentti kehotti tarkistamaan henkilöstösääntöjä ja erityisesti niiden 22 c artiklaa, jotta ne vastaisivat väärinkäytösten paljastajia koskevan direktiivin vaatimuksia, ja että se kehotti puhemiehistöä tekemään päätöksen tarkistaa välittömästi henkilöstösääntöjen 22 c artiklan täytäntöönpanoa koskevia parlamentin sisäisiä sääntöjä; pitää valitettavana sitä, ettei Euroopan parlamentin puhemiehen esittämässä suunnitelmassa ehdoteta henkilöstösääntöjen tarkistamista ja ettei puhemiehistö ole tehnyt päätöstä 22 c artiklan täytäntöönpanoa koskevien parlamentin sisäisten sääntöjen tarkistamisesta;
20. ottaa huomioon, että päätöslauselmassaan parlamentti kehotti vahvistamaan edelleen Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston valmiuksia ja niiden välistä yhteistyötä ja laatimaan yhteiset korruption vastaiset säännöt, joita sovelletaan EU:n elinten jäseniin ja henkilöstöön; pitää valitettavana, että Euroopan parlamentin puhemiehen esittämään suunnitelmaan ei sisälly tältä osin mitään toimenpiteitä;
21. ottaa huomioon, että päätöslauselmassaan parlamentti katsoo, että jäsenten kunkin toimikauden alussa ja lopussa antama varallisuusilmoitus tarjoaisi lisätakeita korruptiota vastaan monien jäsenvaltioiden esimerkin mukaisesti; on pettynyt siihen, että tätä toimenpidettä, joka mahdollistaisi varallisuuden epäilyttävän kasvun havaitsemisen ja

tutkimisen, ei ole sisällytetty Euroopan parlamentin puhemiehen esittämään suunnitelmaan;

22. tuomitsee jyrkästi ihmisoikeuksia koskevien päätöslauselmaesitysten rajoittamisen, jota Euroopan parlamentin puhemies ehdotti jättäen täysin huomiotta täysistuntoäänestyksen, joka koski tarkistusta, jossa ehdotettiin tämän toimenpiteen käyttöönottoa 15. joulukuuta 2022 annetussa päätöslauselmassa; toistaa mitä päättäväisimmin, että parlamentin olisi edelleen puhuttava ihmisoikeusloukkauksia vastaan;
23. pitää valitettavana korruptioskandaalin käyttöä perusteettoman mustamaalauskampanjan käynnistämiseksi kansalaisjärjestöjä vastaan ja väärin tietojen levittämiseksi niiden rahoituksen avoimuuden puutteesta; toistaa horjumattoman tukensa kansalaisjärjestöille, jotka puolustavat ihmisoikeuksia ja ympäristöä noudattaen täysimääräisesti EU:n toimielinten avoimuutta ja lahjomattomuutta koskevia sääntöjä;
24. kehottaa panemaan välittömästi täytäntöön kaikki päätöslauselmassa hyväksytyt toimenpiteet ja vaatimukset ja arvioimaan saavutettua edistystä julkisesti kuuden kuukauden kuluessa;
25. pyytää puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle ja puhemiehistön jäsenille.